

Förslag på utveckling av meritering

Citat av Dorothy Macdonald utställnings- och tävlingsdomare

*”Som hundägare, är det enda som du egentligen är skyldig din hund god omvårdnad. Du är inte skyldig att ge honom en utställningstitel, eller ens en brukstitel. Men om du börjar föda upp hundar, då har du skyldigheter mot rasen. Du måste förändra ditt synsätt. Du måste göra det som är bäst för rasen, vilket innebär att avla för funktion. **Du ska både ställa ut och visa din hunds prestationsförmåga. Klarar han inte det ska du inte använda honom i avel**”.*

Bakgrund

Meritering har genom åren diskuterats flitigt. Framförallt har det framförts synpunkter på att det är alldeles för svårt att nå ett första pris.

Meritering är ett bruksprov/arbetsprov inom ramen för SKK. För siberian husky är meritering ett slädprov som genomförs för att bevara rasens specifika egenskaper. Det är också ett krav för att få utställningschampionat och polarhundschampionat. Rasklubben har ca 600 medlemmar, varav ca 4 - 5 % prövar sina hundar.

Standard för siberian husky

- Hemland - **USA**
- **Slädhund.**
- **Ändamål;** Rasens ursprungliga funktion är att spänd framför släde förflytta lätt last i måttlig hastighet över stora avstånd.
- **Funktion:** siberian husky är först och främst en slädhund, därför är funktion och polara egenskaper det absolut viktigaste inom rasen som t ex proportioner, rörelser, päls, tassar och svans.

”Siberian huskyn var aldrig avsedd för tungt fraktarbete. Den är kapabel att dra avsevärd last men rasens styrka ligger i förmågan att snabbt kunna tillryggalägga långa distanser med relativt lätt last”

Syfte

”Bevara rasen och dess specifika egenskaper, med de förutsättningar vi har idag”

Vad är det egentligen vi prövar?

Vi lever i en tid av global uppvärmning och materiel utveckling, där mycket har skett under de sista hundra åren! Därför är frågan befogad om vi i vårt moderna samhälle under rådande levnadsförhållanden kan utforma en meritering där vi bevarar rasens specifika egenskaper

och ursprung. Egenskaper som hundtypen nedärvt genom hård selektering i mer än 3000 år, under extrema förhållanden i en polar miljö.

Verktuget för Meritering

Hur man en vänder och vrider på olika modeller för meritering hamnar vi slutligen i en situation där vi tvingas mäta för att jämföra prestationer. Det enklaste och mest rättvisa sättet att mäta är att jämföra tid. Rasklubben för siberian husky har beslutat att använda sluttiden från tävlingar som verktyg för meritering. Beräkningen av själva meriteringstillfället är enkelt utformat för alla distanser och klasser då endast körtiden beräknas. Beräkningen sker enligt följande: medeltiden av de två första eller de tre första spannen ger en grundtid (100%) - därefter beräknas antalet spann inom 105% som får ett första pris och antalet spann inom 110% som får ett andra pris.

- **Fråga:** Finns det anledning att räkna på tidigare resultat för att se om procentsatsen bör förändras? Bör man även titta på om man kan och/eller bör ha olika procentsatser beroende på disciplin?

Oavsett klass eller distans gäller att ju fler startande vi har i en klass, ju bättre förutsättningar för meritering skapas. "Meriteringsvärdet" i en klass med 15 deltagare är avsevärt mycket starkare än en klass med tre deltagare. Eftersom uträkningen grundas på de tre första spannen i stället för de två första spannen. Detta innebär att fler spann har möjlighet att hamna inom beräkningstiden för 105% respektive 110%.

Tittar vi närmare på de sträckor som ligger till grund för meriteringstillfället har det alltid legat på de lägre distanserna, framför allt inom sprint (2 x10 och 2 x 15 km). Inom medeldistans har vi flera tävlingar strax över 2 x 40 km. Under senare år har det arrangerats tillfälle att meritera över 160 km. I långdistans finns det två tävlingar i Sverige som är ca 300 km. I meriteringsreglerna kallas det 20+ eller 250+. Enligt IFSS regler är "sprint" mellan 8 – 40 km, medeldistans 40 – 250 km och långdistans 250 km och uppåt.

Antal tävlingar och tillfällen fastställs av rasklubbens styrelse. Det viktigt att det inte går "inflation" i antalet meriteringstillfällen. Det är bra om det är en jämn fördelning mellan sprint och medeldistans. I långdistans finns det endast två tävlingar än så länge.

Vad är det egentligen vi prövar vid en meritering under olika distanser?

Sprint: I sprint springer hundar en kort sträcka, ofta 2x10 km i 4-spann och 6-spann eller 2x15 km i 8- spann. Öppenklass är inte vanligt i Sverige. Under bra förutsättningar och gynnsamma förhållanden springer spannet i farter över 30 km utan last från start.

Vad är det vi prövar i sprint med våra hundar?

- fart
- arbetet i spann med andra hundar

- temperament/mentalitet

Är arbetsprovet i sprint, ändamålsenligt med rasstandarderna? – som slädhund ja!

Svara arbetsprovet upp mot rasens ändamål? Nej – sprint svarar inte upp mot rasens ändamål eftersom det saknar last och momentet baseras enbart på fart.

På vilket sätt bevarar detta rasens specifika egenskaper? Det gör det inte, hundarna vistas för kort tid ute för att kunna testa de polara egenskaperna. När sträckorna är så korta som de är kan en hund som är oproportionerlig med en obalans i rörelsen fungera bra utan att riskera skada sig.

Medeldistans: Hundar som springer mer än (2x40 km) utan last i förhållandevis hög fart. Vid längre sträckor har föraren med sig ”snacks”. Antalet ”snacks” tillfällen baseras på hur lång distansen är. På tävlingar som Vildmarks racet (120 km) och Polardistans (160 km) transporterar hundarna en last i form av obligatorisk utrustning + ”snacks”. Den obligatoriska utrustningen kan variera något.

Vad är det vi prövar i medeldistans med våra hundar?

- fart
- funktion
- arbetet i spann med andra hundar
- viljan att arbeta under längre tid, beroende på längd
- förmågan att arbeta med last beroende på kraven vid tävling
- temperament/mentalitet

1. **Är arbetsprovet i medeldistans ändamålsenligt med rasstandarderna?** Som slädhund ja.
2. **Svara arbetsprovet upp mot rasens ändamål?** När distanserna blir något längre och släden har en last - ja
3. **På vilket sätt bevarar detta rasens specifika egenskaper?** Hundar som springer länge behöver bra proportioner, med flytande, lätta och ledig rörelse för att minska risken för skador. Under längre distanser prövas även polara egenskaper.

Långdistanstävlingar: Hundar som springer en sträcka över 250 km och transporterar en last (obligatorisk utrustning) mellan 13 till 16 kg eller mer + den ”snacks” hundarna och hundföraren behöver för den/de aktuella sträckorna. (För ett åtta-spann där släde, utrustning och snacks väger ca 40 kg gör detta ca 5 kg/hund).

Vad är det vi prövar i långdistans med våra hundar?

- måttlig hastighet över stora avstånd
- funktion
- polara egenskaper

- arbetet i spann med andra hundar
- temperament/mentalitet
- mental uthållighet
- viljan att arbeta under lång tid med last
- förmågan att arbeta oberoende av väder och terräng över tid
- aptit – förmågan att äta under ”pressade” förhållanden

1. **Är arbetsprovet i medeldistans ändamålsenligt med rasstandarderna?** Ja
2. **Svara arbetsprovet upp mot rasens ändamål?** Ja definitivt
3. **På vilket sätt bevarar detta rasens specifika egenskaper?** När ett spann färdas under en längre tid och vilar ute prövas de polara egenskaperna. Hundar som springer länge behöver bra proportioner, en flytande, lätt och ledig rörelse för att minska risken för skador. De polara egenskaperna sätts på prov under lång tid, där päls, tassar och svans är avgörande. Viktigt är också hundens funktion i kombination med proportioner eftersom mjuka och ekonomiska rörelser under lång tid minskar risken för skador.

Hur bör en meritering/arbetsprov vara utformat?

Det är viktigt att vi tar hänsyn till rasens ändamål och funktion vid meritering. På det sätt vi genomför en meritering idag bör ett prov vara utformat så att vi tar tillvara på polara egenskaper, snabbhet i kombination med uthållighet under måttlig hastighet och arbetsvilja med en lättare last över tid.

Meritering ska aldrig genomföras på barmark då siberian husky är en **slädhund**.

- Meritering på barmark skulle kunna innebära att uppfödare ännu mer strävar efter mer tunnpälsade hundar, vilket är emot rasstandard. Detta finns det redan i dag olyckligtvis exempel på.

Förslag till utformning av prov

- Man behåller det sätt man räknar på i dag med eventuella korrigeringar i % satsen.

För att en hund ska uppnå ett svenskt polarhundschampionat ska hunden ha tagit tre förstapris i minst två discipliner av tre, sprint, medel eller långdistans (*inklusive Finnmarkslöpet 1000 km).

*Finnmarkslöpet 1000 km är den längsta långdistanstävlingen i Europa. Det är få renrasiga spann som har möjligheten att delta, vilket också innebär att det sällan eller aldrig är tre spann. De hundar av renrasiga siberian husky som fullföljer en tävling av Finnmarkslöpets dignitet är mycket kompetenta hundar och uppfyller definitivt kravet för ett förstapris vid en meritering. Rasklubben ska inte söka tävlingen som ett meriteringstillfälle. Det ska vara föraren som ansöker om meritering hos rasklubben i det

här fallet. De hundar som inte fullföljt kan/ska redovisas via veterinärhandboken som kopierats. Hindret att genomföra en meritering på Finnmarkslöpet i Norge är att SPHK/rasklubben måste stå som arrangör av löpet. Kanske kan man söka dispens hos SKK för att slippa detta krav då tävlingen är av stor dignitet i Europa?

Ska alla klara en meritering?

Nej, det kan inte vara meningen att alla ska klara en meritering! Det finns hundar som går med i ett spann utan att egentligen delta i arbetet. Vi måste vara medvetna om att alla siberian husky vare sig vill eller kan dra en släde. Därför ska heller aldrig en hund med utmärkt exteriör som inte tränats eller som inte vill "arbeta" kunna bli meriterad!

Fördelen och nackdelen med tävling som meriteringstillfälle

Inom rasklubben har vi valt att använda tävlingar som meriteringstillfälle. Fördelen med detta är att vi inte behöver arrangera separata tillfällen. Vid en tävling samlas ofta bra hundar och duktiga förare vilka är en viktig värdeomätare för meriteringskvaliteten under förutsättning att klassen har tillräckligt många deltagare.

Nackdelen: Endast 4 – 5 % prövar sina hundar av alla medlemmar, detta är ett problem som vi i rasklubben bör försöka lösa.

Nackdelen med separata meriteringstillfällen:

- Rasklubben skulle stå ensam för arrangemanget.
- Det finns duktiga förare som aldrig skulle åka för att enbart meritera sina hundar, för dem är det tävling som gäller i första hand. På så sätt försvinner en viktig värdeomätare.

Funderingar/förslag:

- Är en "extrem" linjeavel av med tunnpälsade och högbenta "siberian husky" en konsekvens av korta sprintlöp på barmark och snö?
- Skulle rasklubben tänka sig genomföra en konsekvensanalys av rasens utveckling de sista 30 åren i förhållande till meriteringens syfte?
- Bör man även titta på konsekvensen av detta i ett genetiskt perspektiv?